

از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

به یادگار نوشتنم خطی ز دلتنگی

علی اکبر کاوه حقیقی سال ۱۲۷۳ در شیراز به دنیا آمد. او یکی از شاگردان عماد‌الکتاب و از استادان بنام در خوشنویسی و نستعلیق نویسی ایرانی است. پدرش به محض آگاهی از عشق او به خوشنویسی، وی را نزد استادان زمان گذاشت تا به تکمیل هنر خود بپردازد. سرانجام به مکتب آخرین استاد ارجمند خود میرزا محمدحسین (عماد‌الکتاب) راه یافت و از محضر او بهره فراوان برد و از بهترین شاگردان او شد. مرتبه هنر استاد کاوه تا به آن درجه رسید که مرحوم محمدتقی بهار (ملک الشعرا) در نامه‌ای وی را میرعماد عصر لقب داد.

نقطه عطف زندگی هنری کاوه را باید در آشنایی با استاد عالیقدرش و بهره‌وری از تعالیم عالییه او دانست. دیدار کاوه جوان با عماد‌الکتاب، مقارن با دوران اوج سیر تحول و تکامل هنری عماد‌الکتاب بود؛ کاوه در چنین احوالی و با اندوخته‌ای که از محضر کاتب همایون و کاتب‌الخاقان، استادان توانای اواخر دوره قاجار، حاصل کرده بود به محضر عماد‌الکتاب راه یافت.

او در این مرحله از خوشنویسی نیز مانند به درک عمیق و تجربه فنی مطلوب از ساختارهای ترکیبی خط نستعلیق بود که بهره‌مندی از برش‌های مطلوب و شیوه شیرین استاد عالی مقامش به در یافت‌های تکمیلی او تعادل، لطف و ملاحظت بخشید.

اندکی پس از درگذشت عماد‌الکتاب، جمال خط کاوه به جوهره اصلی و سرشت ذاتی خود میل کرده و به گونه‌ای مستقل چهره نمود. از سال ۱۲۳۰ تا ۱۳۴۰ دوران شکوفایی و اوج کمال هنر استاد کاوه است. او سرانجام در پنجم شهریور سال ۱۳۶۹ درگذشت.

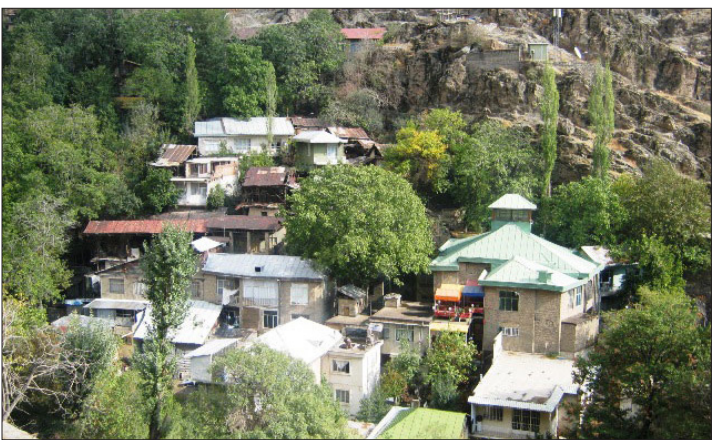
خودزنی / محیط زیست

باغ‌های تجریش و دربند؛ تخریب یا ارتقا؟

شهرداری منطقه یک تهران پاسخی به یکی از خبرهای منتشرشده در خبرآنلاین در باره تغییر کاربری باغ‌های تهران داده است. به گزارش خبرگزاری خبرآنلاین؛ در متن این جوابیه آمده است: با توجه به درج مطلب «کهرم: قرار بود شهرداری باغ‌های تجریش و دربند را حفظ کند، اما اکنون باغی باقی نمانده است» در تاریخ ۲۸/۵/۹۴ در آن سایت وزیرن جهت تنویر افکار عمومی به اطلاع می‌رساند: در سال‌های اخیر ۱۳ باغ به مساحت ۲۲۶ هزار و ۸۵۳ متر مربع که پتانسیل بالایی به منظور تبدیل شدن به فضای سبز عمومی داشتند به عنوان تفرجگاه عمومی برای استفاده شهروندان در منطقه یک تملک و به بهره‌برداری رسید.

باغ ملک ۱ و ۲، وزیر، امیر سلیمانی، خسروشاهی، سوهانک، زمین‌های لشگری، انجیری، آصف و بابک از باغ‌های تملک‌شده می‌باشد و در سال جاری نیز تملک ۶ باغ تجریشی، فیروزگر، سید میرزا، فرمانفرما، مسیح تهرانی و نعمتی در برنامه کاری قرار دارد که با تملک آنها، بیش از ۲۴ هزار و ۳۱۵ متر مربع به فضاهای سبز عمومی شمال تهران افزوده می‌شود.

گفتنی است مشارکت مالکین در توسعه و ساخت بوستان‌ها از دیگر طرح‌های اجرایی در منطقه یک است و مدیریت شهری این طرح را برای حفظ و نگهداری باغات و درختان و نیز توسعه فضای سبز شهری در نظر گرفته تا با ایجاد فضای سبز عمومی در باغات باقی‌مانده از طریق ارائه امتیاز تشویقی به مالکان این زمین‌ها، انگیزه تازه‌ای برای مشارکت بخش خصوصی در توسعه و نگهداری فضای سبز ایجاد کند. به منظور حفظ و نگهداری درختان و حفظ باغات، ۶۳ هزار متر مربع فضای سبز خصوصی در شمال تهران با مشارکت مالکین در طرح ساخت بوستان قرار گرفته است. با قرار گرفتن ۵ باغ در طرح مشارکتی، ۳۰ درصد ملک به مالک و ۷۰ درصد تحویل شهرداری شد که بلافاصله این مقدار تحویل گرفته شده توسط شهرداری به بوستان عمومی تبدیل شد تا تغییر کاربری در آن انجام نشود و در ۳۰ درصد واگذار شده به مالک نیز طبق ضوابط و قوانین شهرسازی تا حداکثر ۳۰ درصد آن مجوز ساخت بنا داده خواهد شد و شهرداری منطقه یک آماده ارائه امتیازات تشویقی بر اساس ضوابط و مقررات، به مالکینی است که علاقه‌مند به مشارکت در حفظ و نگهداری باغات هستند. ضمناً باغ آقابزرگی به مساحت ۱۵ هزار و ۵۰۰ متر مربع در الهیه، ملک ثابت (محلوجی) به مساحت بیش از ۲۰ هزار و ۴۰۰ متر مربع در زعفرانیه، آقا عباسی به مساحت ۹ هزار و ۶۰۰ متر مربع در ازگل، سازمان اوقاف به مساحت ۳ هزار و ۲۲۲ متر مربع در باغ فردوس و حاجی شیخ به مساحت بیش از ۷ هزار متر مربع املاک واقع شده در طرح مشارکتی بوده‌اند و ۵ بوستان فرامنطقه‌ای شامل بوستان های گلابدره، آبک، روح ا...، مهرگان، نیلوفر و... از جمله بوستان‌هایی هستند که از دل باغات شمیران احداث شده‌اند که بوستان گلابدره یکی از قطب‌های آتی گردشگری منطقه است که با اتصال آن به جنگل کاری‌های آبک و ادامه آن تا باغ وزیری و ملک منطقه گردشگری به مساحت بیش از ۴۵ هکتار، به صورت فضای سبز در ارتفاعات شمالی تهران شکل می‌گیرد که افزون بر کارکرد تفریحی و فراغتی، کارکردهای اجتماعی و فرهنگی خواهند داشت و بیش‌بینی شده است که بخشی از برنامه‌های اجتماعی نیز در این فضاها اجرا شوند.

فارسی را پاس بداریم

از رنجی که می‌بریم

مدت‌ها بود از مسأله‌ای رنج می‌بردم و هرچه می‌کوشیدم چاره نمی‌یافتم. کارم شده بود حرص خوردن و زبربلی بد و بیراه گفتن. در حقیقت آب در هاون می‌کوبیدم و مشت بر سندان می‌زدم. چون اهالی شبکه «من و تو» صدایم را نمی‌شنیدند و از خدا پنهان نیست، از شما هم پنهان نباشد که بنده به هیچ وجه حاضر نیستم برای این شبکه‌های فارسی آن سوی آب حتی یک ایمیل خشک و خالی بفرستم. چه رسد به اینکه تلفن بزتم برای تذکر دادن اشتباه فاحشی که از این شبکه سرده است.

می‌فرمایید رنج من چه ارتباطی با شبکه «من و تو» داشت؟ عرض می‌کنم. از این شبکه تلویزیونی، برنامه‌ای پخش می‌شد با عنوان «چرا که نه؟» لایذ شما هم در منزل یکی از دوستان یا اقوام دور یا همسایه‌های از خدا بی‌خبری که ماهواره دارند (!!!!!) این برنامه را دیده‌اید. بنده کاری به این ندارم که این برنامه خوب است یا بد، یا آن خانم مجری جوان قیافه‌اش خوب است یا نه، یا مثلاً لبش را پروتز کرده است یا نه و قس علی هذا... آنچه در این برنامه حرص

نان داغ کباب داغ / تازه‌های نشر

نوشتن هیچ فضیلتی دربر ندارد

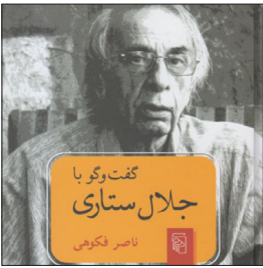
خاطره کتابفروشی‌های گمشده در «گفت‌وگو با جلال ستاری»

کتاب «گفت‌وگو با جلال ستاری» به کوشش ناصر فکوهی که به تازگی از سوی نشر مرکز منتشر شده، حاوی مطالب بسیار جذاب و مهمی در باره فرهنگ ایران در دوران معاصر است. ستاری در گفت‌وگوهای این کتاب ضمن نقد برخی وجوه فرهنگ ایرانی از جمله «شفاهی بودن» بعضی اندیشمندان، خاطران جالبی را از زندگی خود بیان می‌کند که واقع تاریخ شفاهی فرهنگ معاصر ایران به‌شمار می‌آید. این اثر نخستین مجلد از مجموعه کتاب‌هایی با عنوان «انسان‌شناسی تاریخی فرهنگ ایران مدرن» است که در قالب گفت‌وگوهای ناصر فکوهی با انسان‌شناسان مطرح ایرانی ارائه می‌شود.

اهمیت این کتاب به دلیل نقش مهمی است که جلال ستاری در فرهنگ و هنر معاصر ایران دارد. ستاری یکی از پرکارترین نویسندگان و مترجمان در حوزه‌های مختلف فرهنگی است و به قلم وی تاکنون نزدیک به ۱۰۰ عنوان کتاب در دسترس مخاطبان قرار گرفته‌است. از معروف‌ترین تألیفات ستاری می‌توان به «افسون شهرزاد»، «در بی‌دولتی فرهنگ»، «جان‌های آشنا»، «پیوند عشق میان شرق و غرب»، «تقلید و تماشاشا»، «آنتونین آرتو، شاعر دیده‌ور صحنه تئاتر»، «حالات عشق مجنون» و مجموعه چند جلدی «پژوهشی در قسه‌های جاویدان» اشاره کرد.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب خاطرات جالب و جذابی است که ستاری از زندگی و فعالیت حرفه‌ای خود بیان می‌کند. خاطراتی که به نوعی تاریخ شفاهی فرهنگ ایران در دوران معاصرند. مساله شفاهی بودن، یکی از ویژگی‌های فرهنگ ایرانی است که بسیاری از منتقدان فرهنگ ایران -از جمله ستاری- به آن اشاره کرده‌اند. در ایران معاصر نیز تعدادی از اندیشمندان به شفاهی بودن شهره‌اند که از آن جمله می‌توان به مرحومان سیداحمد فرید و آیه‌الله فاضل‌تونی اشاره کرد. در فصل ۱۰ این کتاب که در باره تألیفات و ترجمه‌های ستاری است، فکوهی به پدیده «فردیدیسم»

از دل رودم یاد تو بیرون؟ نه و هرگز
لبلی رود از خاطر مجنون؟ نه و هرگز
با اهل وفا و هنر، افزون شود و کم
مهر تو وی مهربی گردون؟ نه و هرگز...
(هاتف اصفهانی، قرن دوازدهم، غزلیات)

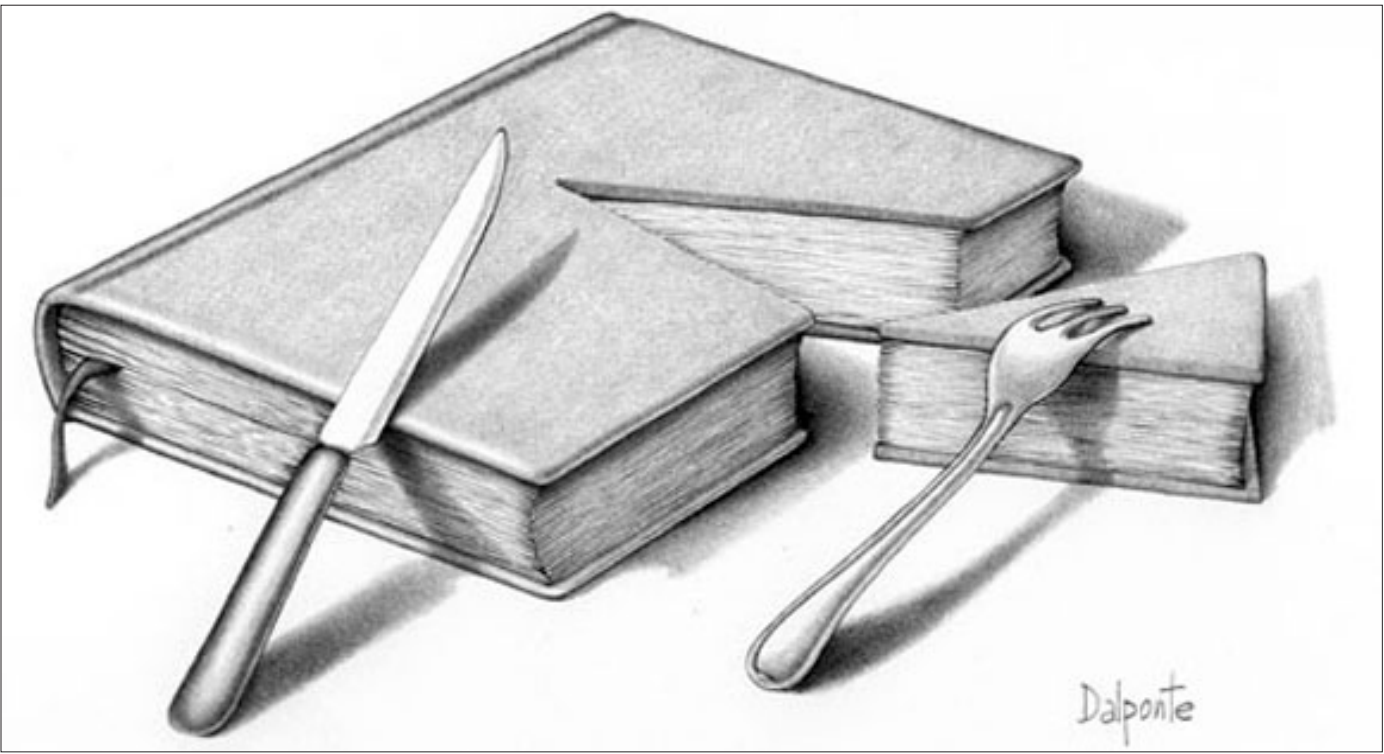
گفت‌وگو با جلال ستاری
ناصر فکوهی
نشر مرکز
شمارگان: هزار نسخه
قیمت: ۳۲ هزار و ۵۰۰ تومان
صفحه ۴۶۴

این ترجمه در زمان انتشار سر و صدای زیادی به پا کرد و گفته می‌شود که بر شعر شاعرانی چون

فروغ فرخزاد تاثیر زیادی گذاشت. نکته جالب اینجاست که شفا «بیلیتیس» رایک شاعر واقعی در یونان باستان می‌پندارد در صورتی که جلال ستاری در این کتاب بیان می‌کند که بیلیتیس زائیده خیال پیر لوئیس است و البته حق با ستاری است.

کتاب بعضا اشکالات تایپی دارد که البته چیزی از ارزش‌های آن کم نمی‌کند، اما به هر حال باید برای چاپ‌های بعدی برطرف شود.

گردش روزگار برعکس است

به مولانا بگوئید یک لقمه لغت بفرست... (شمس تبریزی)

طرح: Paolo Dalponte / ایتالیا

با کاروان حله / اخبار هنر

خیمه شب بازی مبارک به مسکو می‌رود

حسین ربیعی کارشناس کارگردانی تئاتر و نمایش‌های عروسکی است که تاکنون آثار مختلف نمایشی را برای گروه‌های سنی مختلف از کوچک تا بزرگ انجام داده است. او سرپرست برترین گروه خیمه شب بازی در ایران است که در جشنواره‌های مختلفی در حدود ۱۵ کشور حضور داشته است و موفق به کسب مقام شده است.

این هنرمند در گفت‌وگو با هنرآنلاین گفت: قرار است

گروه نمایشی خیمه شب بازی «مبارک» دهم شهریور ماه به مناسبت هفته فرهنگ در مسکو به اجرای نمایش بپردازد. او با بیان این خبر ادامه داد: بنا بر سنت خیمه شب بازی، عروسک مبارک همواره نقش اصلی را به عهده دارد که قرار است رسوم سنتی ایران و بازی‌های ایرانی مانند بازی هفت سنگ، لی له، شمع گل پروانه و بازی‌های سنتی دیگر که قرار است مبارک آنها را در یک خیمه انجام دهد به صورت طنز با شخصیت‌های دیگر این خیمه شب بازی به معرض نمایش بگذارد. ربیعی همچنین متذکر شد: نمایش حدود ۴۰ دقیقه به اجرا درمی‌آید و ۵ اجرا دارد.

ربیعی در توضیح چگونگی اجرای این نمایش توضیح داد: گروه نمایش خیمه شب بازی از سه نفر تشکیل شده که من استاد خیمه هستم و عروسک‌ها را می‌گردانم و برخی جاها با دو دستم ۱۲ عروسک را بیرون می‌آورم که شاهکار نمایش هم همین جاست. یک نفر هم به عنوان مرشد ارتباط بین عروسک و تماشاگر را برقرار می‌کند و نفر بعد کمانچه‌زن خیمه است که موسیقی سنتی را همراهی می‌کند.

چشم و هم‌چشمی در باریان قاجار

کارگردان نمایش «جیجک علیشاه» می‌گوید این نمایش روایتگر چشم و هم‌چشمی در باریان قاجار است که در رقابت یا یکدیگر بیشتر به حماقت‌های خود دامن می‌زنند. رحمت امینی در خصوص این اثر نمایشی و حضور آن در بخش مرور هفدهمین دوره جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی به خبرنگار تئاتر هنرآنلاین گفت: این نمایشنامه هم ویژگی‌های نمایش ایرانی را دارد و هم با نگاهی به سبک و سیاق

آثار غربی نوشته شده است، اصل نمایشنامه جیجک علیشاه در حدود صد سال پیش توسط ذبیح‌پهروز یکی از نمایشنامه‌نویسان در حوزه نمایش‌های ایرانی به نگارش درآمده‌است و ترکیبی از نمایشنامه به معنای غربی آن و نمایش‌های ایرانی است و ازآنجا که ما باید متن این نمایش را به‌روز می‌کردیم آقای عظیم موسوی دراماتوزی آن را به عهده گرفت. این مدرس دانشگاه با بیان اینکه این نمایش به مناسبات درون در بار قاجار می‌پردازد، در خصوص داستان نمایش توضیح داد: نمایش جیجک علیشاه در حقیقت روایتگر چشم و هم‌چشمی در باریان قاجار است که در رقابت یا یکدیگر بیشتر به حماقت‌های خود دامن می‌زنند. نمایش جیجک علیشاه نوشته ذبیح‌پهروز به کارگردانی رحمت امینی در بخش مرور هفدهمین جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی ۴ شهریورماه در دو نوبت ۱۳۰ و ۱۹۰:۳۰ در تماشاخانه سنگلج روی صحنه می‌رود. امیر کرلایی‌زاده، مسعود میرطاهری، فرزین محدث، مهدی فریضه از جمله بازیگرانی هستند که قرار است در این نمایش ایفای نقش کنند.

از خانه بیرون نمی‌روی؟» می‌گویند: «چرا نه؟»، حتی جمله ممکن است استفهامی و منفی نباشد: «می‌دانم که تو امشب از خانه بیرون می‌روی» و باز هم مخاطب جواب می‌دهد: «چرا نه؟» (عبارت مضحک «چرا که نه؟» هم گاهی به کار می‌رود!)

بهتر است از استعمال این ترکیب خودداری شود. در زبان فارسی، در جواب هر دو جمله فوق به‌طور طبیعی می‌گفتند و هنوز هم می‌گویند: «چرا نروم؟» در متون قدیم فارسی نیز همین شیوه معمول بوده است: «گفت: اگر حاجت آید، بر روی قاضی گواهی توانی داد؟ گفت: چرا نتوانم داد؟» (سیاست‌نامه)».

عرض نکردم؟ دیدید که استاد نجفی هم «چرا که نه؟» را عبارتی مضحک دانسته است. بنده برای راحتی روان خویش و به قصد گریز از رنجی که می‌بردم دیگر «من و تو» ندیدم و نمی‌دانم آن برنامه هنوز هم پخش می‌شود یا نه. اما در کوچه و خیابان و خانه و محل کار همچنان این عبارت را می‌شنوم و دریغ از اینکه این رنج را پایانی نباشد...